

Duurzaamheid voor boer en wethouder prioriteit

'Kwestie van organiseren'

Akkerbouw | Tekst: **Durkje Hietkamp**

Van zijn bestuurlijke nevenactiviteiten maakte akkerbouwer Ben Haarman zijn werk. Naast zijn hectische leven als wethouder, runt hij een biologisch akkerbouwbedrijf in Raalte. Duurzaamheid staat bij hem hoog in het vaandel. "Ook de volgende generatie moet weer gebruikmaken van datgene wat de aarde te bieden heeft."

Het nostalgische boerenleven lijkt ver te zoeken in het moderne gemeentehuis van Raalte. De secretaresse wijst gemoedelijk de weg langs de afdelingen. De koffie wordt gebracht. Zichtbaar gehaast loopt wethouder Ben Haarman, gekleed in pak, het kantoor binnen. Ondanks zijn hectische leven, blijft hij realistisch. "Ik beloof alleen iets waarvan ik weet dat het haalbaar is."

Ondernemer

De lijsttrekker van het CDA is naast wethouder, boer in Raalte en dat sluit volgens hem goed op elkaar aan. "Zowel boeren als wethouders moeten echte ondernemers zijn", stelt Haarman. "Een boer heeft een veelzijdig beroep, maar ook een bestuurder moet een duizendpoot zijn."

Bedrijfsovername

Haarman is geboren en getogen in Raalte. Het boerenwerk is er vanaf jongs af aan ingegoten. Zijn ouders runden een gemengd bedrijf met 50 melkkoeien en 800 vleesvarkens. Zonder twijfel nam de boerenzoon de boerderij van zijn ouders over. "Op mijn achttiende heb ik het bedrijf samen met mijn vader voortgezet", vertelt Haarman. De opkomst van een bedrijventerrein en een hernia gooiden roet in het eten en daarom werd tot zijn spijt het quotum in 2002 verkocht.

Akkerbouwer

Haarman combineert het wethouderschap van Raalte tegenwoordig met een akkerbouwbedrijf. Zelf heeft hij op het gemeente-

huis dagelijks zijn handen vol. Loonwerkers bewerken daarom zijn grond. "Eens per jaar gaan we met ons allen om tafel om het plan voor het hele jaar door te spreken." Volgens hem is het wethouderschap prima te combineren met het boerenvak en is het een kwestie van organiseren.

Haarman is naast zijn agrarische activiteiten ook al vanaf zijn achttiende bestuurlijk actief, onder andere bij het Agrarisch Jongeren Kontakt en de Rabobank. Van 1990 tot november 2004 maakte hij deel uit van de gemeenteraad en bij de verkiezingen in 2006 kwam hij terug als beoogd wethouder. "Het wethouderschap is dynamisch, dat past bij mijn karakter", zegt Haarman.

Duurzaam

Een belangrijk speerpunt van de wethouder – met onder andere milieu en plattelandsontwikkeling in zijn portefeuille – is duurzaamheid. Zo is een van zijn ambities als wethouder in de gemeenteraad om in 2025 de gemeente Raalte CO₂-neutraal te maken. Ook op het boerenfront speelt duurzaam ondernemen een belangrijke rol. In 2008 kocht hij een voormalig rundveebedrijf met 32 hectare. In oktober 2009 startte hij met de omschakeling naar een biologische bedrijfsvoering. Volgens de wethouder wordt op een biologisch bedrijf vooral duurzaam geproduceerd. "Duurzame landbouw hanteert praktijken die economisch efficiënt en ecologisch en sociaal aanvaardbaar zijn. Duurzaamheid staat hoog op de agenda. Het wordt niet meer geassocieerd met geiten-

Naast wethouder is Ben Haarman biologisch akkerbouwer in Raalte.

wollensokkentypes. Het is een markt geworden." Mede door de economische recessie zijn mensen anders gaan denken, meent hij. "Er moet anders worden omgegaan met energiebronnen. Ook de volgende generatie moet weer gebruikmaken van datgene wat de aarde te bieden heeft."

Biologisch

"Sinds november heb ik mijn Skal-certificaat en mogen we ons bedrijf biologisch noemen", zegt Haarman. "Een biologische bedrijfsvoering levert mij per saldo meer op." Met een biologische geitenhouder uit de buurt heeft de akkerbouwer een overeenkomst gesloten. "Wij telen biologische voedergrassen voor de 1100 geiten en gebruiken de biologische geitenmest weer voor ons land. Zo is de kringloop gesloten." De omschakeling naar biologisch is op zijn bedrijf prima haalbaar, omdat het in een goed gebied ligt en er voldoende markt is voor het specifieke product. "Van biologische akkerbouwers wordt vereist dat er uitsluitend gebruik wordt gemaakt van biologisch zaaizaad en biologische mest. Wel is een klein deel gangbare rundveemest toegestaan. Daarnaast mogen geen chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmest worden gebruikt", vertelt Haarman. Desondanks is een biologisch bedrijf prima realiseerbaar. "Biologisch boeren vergt een andere manier van denken en werken", zegt Haarman, die granen, gras en mais verbouwt.





De compagnons van Ben Haarman, Luc Engelen en Henk de Lange, bezoeken het varkensbedrijf 'Farm Meat Center' in Moldavië.

en de jonge generatie in het land te behouden. Het leerpraktijkbedrijf 'Farm Meat Center' is opgezet bij boer Simion Burlescu.

Kwaliteit

"In Moldavië is kwaliteit ver te zoeken", zegt Haarman, "van diergezondheid, tot ventilatie, voeding en fokkerij. Het land loopt enorm achter en met de vleeskwaliteit is het droevig gesteld." Potentie is er, volgens Haarman. "In vergelijking met Nederland is er meer ruimte. In Nederland is echter alles gemechaniseerd en geautomatiseerd. Moldavische boeren moeten het doen met goedkope arbeidskrachten." De opbrengst is laag, maar daarin is volgens Haarman een behoorlijke slag te maken. "De Moldavische bodem is bedekt met zeer vruchtbare klei, maar bemesting is broodnodig." Bovendien zijn er volgens hem mensen nodig met kennis om de lokale boeren te begeleiden.

"Moldaviërs zijn leergierig, maar de afstand is groot en communiceren is niet altijd mogelijk vanwege de taalbarrière. Dat gebeurt in het Engels, via een tolk of via Luc Engelen. Hij is de derde compagnon in het project en woont in Moldavië. "Samen willen we daar een productiebedrijf opzetten volgens Europese maatstaven en een behoorlijke kwaliteitsverbetering van het vlees bewerkstellingen." Ook willen ze wat akkerbouwmatigs gaan doen. "Graan is het voer voor de dieren die vlees produceren. Bovendien schept het werkgelegenheid."

Eind 2009 hebben de compagnons in Moldavië een bouwblok van vijf hectare gekocht inclusief gebouwen. Doel is het realiseren van een gesloten bedrijf. De eerste biggen in de vleesvarkensstal zijn er medio januari opgelegd. Er is een kantoor en een hygiënesluis. "En dat is bijzonder voor Moldavische varkensbedrijven", vertelt Haarman. "In Moldavië zijn de boerderijen gevestigd in open gebieden en woont de boer zelf in het dorp." Haarman is blij dat het project op zijn weg is gekomen en is van plan zo lang het nodig is het project te blijven steunen. "Ik merk dat we daar echt wat kunnen betekenen."

"Vorig jaar hebben we van onze dubbeldoelmais een opbrengst van tien ton per hectare gerealiseerd. Met organische mest kun je heel veel opvangen, maar dat betekent wel dat je er meer bovenop moet zitten."

Boerenkennis

Haarman is trots op zijn boerenkennis en brengt zijn expertise met passie over. In oktober 2005 vertrok hij op verzoek van Agriterra samen met zijn studiegenoot Henk de Lange uit Ommen naar Moldavië, een van de armste landen van Europa, om daar kennis over te brengen op lokale varkenshouders. "In Moldavië is het armoede troef", zegt Haarman. "Vergeleken met Nederland gaat het er in Moldavië nog vaak zeer primitief aan toe. Met name vanwege het geestdodende karakter van het communistische bewind waar anderhalve generatie aan was overgeleverd. Het land is geen EU-lidstaat en heeft daarvan dus ook niet de voordelen. Jongeren die willen studeren, kiezen ervoor om weg te trekken naar bijvoorbeeld Italië. Een trieste aangelegenheid."

Leerpraktijkbedrijf

Haarman en De Lange reizen nog regelmatig naar Moldavië. Ze hebben er een trainingsprogramma opgezet en een plan van aanpak opgesteld voor het realiseren van een leerpraktijkbedrijf voor Moldavische varkensboeren. Het trainingsprogramma is bedoeld om de mensen daar verder op weg te helpen

Indrukken

De bezoeken aan Moldavië hebben bij Haarman diepe indrukken achtergelaten. "Het verrijkt je geest. Het contrast tussen de weelde hier en armoede daar is groot. Hier kom ik weer met beide benen op de grond." De wethouder is dan ook sceptisch over de ruimte in Nederland voor grootschalige, intensieve landbouw. Volgens hem moeten boeren in Nederland meer zoeken naar alternatieve vormen die aansluiten bij de wensen en idealen van consumenten. "Dat betekent geen bulk meer, maar producten met een identiteit en een hoge kwaliteit", zegt Haarman. "Een boer doet zichzelf vaak tekort, terwijl hij geweldige middelen in handen heeft. Een boer moet af van de bulk. De Nederlandse intensieve veehouderij bijvoorbeeld produceert bulk voor de export en verdient daaraan maar nauwelijks een cent of helemaal geen cent." Desondanks ziet Haarman kansen voor Nederlandse boeren. "Door goed te luisteren en daarnaar te handelen kan de boer zelf een nichemarkt creëren en direct produceren voor een regio. Dit zorgt voor korte lijnen tussen producent en consument, een belangrijk uitgangspunt voor duurzame voedselproductie", aldus Haarman. "Duidelijke communicatie leidt tot een leefbare maatschappij waarin we op een duurzame manier verder kunnen leven." ♦



Duurzaamheid staat bij wethouder Ben Haarman hoog in het vaandel.